
Vanhusneuvoston kokous

Aika: Keskiviikko 4.12.2024 klo 12.30–15

Paikka: Helsingin kaupungintalo, kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä:

Valtuustoryhmien edustajat:

Auni-Marja Vilavaara (Vihr.) pj.

Päivi Riihilahti-Syvänen (Kok.)

Vesa Paavonen (SDP)

Minna Sirnö (Vas.), Jussi Silvosen varajäsen, etäyhteys klo 13 alk.

Reetta-Angelvo-Riipinen(PS), etäyhteys

Järjestöjen edustajat:

Leena Lähdesmäki Eläkeläiset ry., Helsingin aluejärjestö

Olavi Nieminen Helsingin kansallinen senioripiiri, Pirjo-Liisa Kangasniemen varajäsen

Erik Wallin Samrådet i SPF Helsingfors

Lahja Sjöblom Eläkkeensaajien Keskusliiton Helsingin piiri

Liisa Hangonmäki Helsingin Kunnalliset eläkeläiset,

Anu Jansson Jade-yhteisö, Eva Rönkön varajäsen, etäyhteys

Marja Ruotsalainen Pääkaupunkiseudun omaishoitajat

Maarit Turu-Gromoff Helsingin Muistiyhdistys

Pirkko Linder Helsingin seurakuntayhtymä

Kaupungin pysyvät asiantuntijat

Maritta Haavisto Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, Pia Nurmen/Soili Partasen varajäsen

Pia Nybom Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, Emmi Komlosin varajäsen

Pirjo Tujula Kaupunkiympäristön toimiala

Minna Ekman Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala, Silva Siponkosken varajäsen, etäyhteys

~~Tommi Sulander Kaupunginkanslia~~

Muut kaupungin edustajat (kaupunginkanslia):

Marja Säikkä Osallisuusyksikkö vanhusneuvoston sihteeri

Tiina Lappalainen Osallisuusyksikkö, vammaisneuvoston sihteeri

Päivi Kurikka Osallisuusyksikkö

Vierailijat: Anne Tiihonen Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, kohta 5

Heli Koskisuo Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, kohta 6

Suvi Kohonen Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, kohta 6

Roni Utriainen Kaupunkiympäristön toimiala, kohta 8

~~Oskari Kaupinmäki Kaupunkiympäristön toimiala, kohta 8~~

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.30.

2. Osallistujien toteaminen

Todettiin osallistujat. Kokouksessa oli useita varajäseniä. Osa osallistujista oli etäyhteydellä.

3. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen asialista.

4. Muistion tarkastaminen ja edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistio on tarkistettu ja siitä ei ole tullut huomautuksia. Valittiin tämän kokouksen muistion tarkistajiksi Erik Wallin ja Liisa Hanganmäki.

5. Digitaaliset innovaatiot ja digipalveluiden kehittäminen sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluissa, Anne Tiihonen, klo 12.30–13.00

Anne Tiihonen sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluista esitteli digitaalisten innovaatioiden ja digipalveluiden kehittämisen prosessia. Esitys on liitteenä. Projektit etenevät ideasta ja tarpeesta esiselvityksen ja arvioinnin kautta päätöksentekoon ja eettisten riskien tarkistukseen. Esittelyssä kerrottiin esimerkkejä käytössä olevista digitaalisista ratkaisuista. Digitaalisten palveluiden haasteista kannattaa olla yhteydessä esittelijään. Vanhusneuvoston jäsenet voivat myös tehdä ehdotuksia.

Teknologia kehittyä, ja se helpottaa myös uusien innovaatioiden käyttöönottoa. Vanhusneuvosto toivoo, että ikääntyneitä otetaan mukaan innovaatioiden pilotointivaiheissa, jotta saadaan kokemusnäkökulmaa esiin. Vanhusneuvosto toi esiin tarpeen säilyttää vaihtoehto digitaaliselle asioinnille sekä haasteen tietosuojasta johtuvan tarpeellisenkin tiedon siirtymättömyydessä kaupungin ja järjestötoimijoiden välillä.

6. Kerro palvelustasi – kansallisen vanhuspalvelujen asiakastytyväisyyden seurannan tulosten esittely, Heli Koskisuo ja Suvi Kohonen, sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala klo 13.00–13.30

Heli Koskisuo ja Suvi Kohonen esittelivät tuloksia 10.1.-27.3.2024 toteutetusta kyselystä. Esittelyssä on Helsingin kotihoidon ja seniorikeskusten tuloksia ja vertailutietona valtakunnallisia tuloksia. Kyselyssä kartoitettiin palvelun laatua ja elämänlaatua koskevia asioita. Tuloksia käytetään palvelun laadun kehittämiseen sekä yksikkökohtaisesti että palvelutasoisesti. Valtakunnallisessa vertailussa on mukana kaupungin omien yksiköiden lisäksi myös Helsingissä toimivat yksityiset palveluntuottajat. Esitys on liitteenä.

Vanhusneuvosto kysyi mahdollisuudesta saada tuloksia peruspiireittäin. Suoraa peruspiirihaastattelua tuloksissa ei ole, mutta palveluyksikkökohtaiset tulokset ovat käytössä. Kyselyyn on voinut vastata itse, omaisen avustamana tai työntekijän avustamana. Työntekijän kanssa vastaaminen on usein tarkoittanut vastaamista sellaisen työntekijän kanssa, joka ei ole oma, tuttu työntekijä, jotta saadaan esiin myös mahdollista kriittistä palautetta. Omat työntekijät eivät myöskään itse syötä vastauksia THL:n järjestelmään. Keskustelussa nousi esiin myös, että kokonaisuus muodostuu asiakastytyväisyyden ja henkilöstön tyytyväisyyden yhdistelmästä.

7. Toimialojen kuulumiset tilinpäätöksen ja raportoinnin näkökulmasta, klo 13.30–14

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, Maritta Haavisto: Tilinpäätöskausi on vielä kesken. ARA:n investointituen muutokset seniorihankkeille vaikuttavat siihen, että Helsinki joutuu etsimään uudenlaisia ratkaisuja esimerkiksi seniorikeskushankkeisiin. Aihetta voitaisiin käsitellä vanhusneuvoston kokouksessa ensi vuoden alkupuolella. Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluissa näkyvät myös muutokset henkilöstömitoitusta koskevassa lainsäädännössä, mikä asettaa vaatimuksia vähennyksille. Tietyissä yksiköissä kuten arviointi ja kuntoutus, lyhytaikaishoito, haasteellisesti käyttäytyvien muistisairaiden yksiköt, neurologinen yksikkö sekä psykiatriset yksiköt, mitoitusta voidaan pitää korkeampana.

VANHUSNEUVOSTO

Kaupunkiympäristön toimiala, Pirjo Tujula: Esteettömyyslinjauksien toteutuminen raportoidaan kaupunginhallitukselle vuoden 2025 aikana. Vanhusneuvosto toivoo tietoa, paljonko kaupunkiympäristön toimiala saa vuokrina ikääntyneisiin liittyen.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, Minna Ekman: Raportoiminen on käynnissä, mutta sen aikataulusta ei ole tarkempaa tietoa. Osin on tehty myös yhteistä raportointia kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kesken.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, Pia Nybom: Raportointivaihe on käynnissä. Vapaalla sivistystyöllä on ollut tavoitteena lisätä senioreille suunnattuja liikuntakursseja. Näyttää hyvältä, että tavoitteisiin päästään. Tämä on tärkeä kohderyhmä.

Kaupunginkanslia: Jäsenet ovat estyneitä osallistumaan kokoukseen, mutta Tommi Sulander on toimittanut sähköpostitse seuraavan tiedon, että tällä hetkellä koordinoidaan strategian valmistelua varten toimintaympäristöanalyysia, johon nostetaan keskeiset kaupunkia koskettavat ilmiöt ja muutokset seuraavalla valtuustokaudella ja sitä pidemmälläkin aikajaksolla. Siihen tulee myös mukaan ikääntyneiden näkökulmaa etenkin hyvinvoinnin ja terveyden osalta.

Toimialojen ja vanhusneuvoston yhteisenä asiana tunnistettiin, että kaupunkistrategian toteutumisen arviointia tehdään alkuvuodesta ja että vanhusneuvosto voisi ottaa kantaa arviointiin ikääntyneiden näkökulmasta.

Tauko

8. Paikalliskatujen liikenteen rauhoittaminen ja katuverkon jäsentely, Roni Utriainen
kaupunkiympäristön toimiala klo 14.10–14.40

Roni Utriainen esitteli paikalliskatujen liikenteen rauhoittamista ja katuverkon jäsentelyä. Helsingissä katuverkko jaetaan pääverkkoon ja paikallisverkkoon. Pääverkko palvelee paikkojen välistä liikennettä ja on luonteeltaan läpiajoliikennettä. Paikalliskadut mahdollistavat pääsyn tonteille matkan alussa ja lopussa, joten tyypillisesti vain pieni osa automatkasta sijoittuu paikalliskaduille. Rauhoittamisella tarkoitetaan sitä, että paikalliskaduista muodostuu alueita, joiden sisällä liikkuminen on mahdollisimman rauhallista. Pidempimatkainen läpiajoliikenne pyritään ohjaamaan pääverkkoon. Luokittelu pääverkkoihin ja paikalliskatuihin on ollut olemassa jo pitkään, mutta nyt pyritään tekemään kaduista enemmän luokituksensa mukaisia.

Vanhusneuvosto toi esiin katujen talvikunnossapidon. Ajoratojen kaventaminen toisi lisää tilaa myös auratulle lumelle. Toistuvista ongelmista kannattaa laittaa palautetta. Sähköpotkulaudat ja muu mikroliikkuminen herättivät myös keskustelua. Helsingin kaupunki on antanut lausunnon mikroliikkumiseen liittyvään lainsäädäntöön. Kaupungilla on vain vähän keinoja puuttua yksityisomisteisten sähköisten liikkumisvälineiden käyttöön. Valvonta kuuluu poliisille. Vuokrattavien sähköpotkulautojen käyttöä kehitetään tällä hetkellä yhteistyössä vuokrafirmojen kanssa. Lainsäädännön kehittymisen myötä kaupungille tulee nykyistä paremmat mahdollisuudet säädellä vuokralautojen käyttöä mikroliikenneluvilla, mutta yksityisomisteisia ei näillä luvilla voi säädellä. Vanhusneuvosto nosti esiin myös muistin ja hahmottamisen näkökulmat liikkumiselle. Materiaalivalinnoilla voidaan parantaa selkeyttä ja esteettömyyttä ja sitä kautta edistää liikkeelle lähtöä. Suomessa pintamateriaalien käytettävyyteen vaikuttaa talvikausi. Lisäksi keskustelussa todettiin, että kaupunkitasoisesti on määritelty erikoistason ja perustason reitit ja niille tavoitetasot.

VANHUSNEUVOSTO

9. Lausunnot, kannanotot ja esitykset:**a. Länsisataman terminaalin esteettömyys**

Työvaliokunta esitti, että Liisa Hanganmäen kirje koskien Länsisataman terminaalin istumapaikkojen puutetta toimitetaan Länsisatamalle vanhusneuvoston saatesanoilla, joissa pyydetään lisäämään istuimia ikääntyneitä ja liikuntaesteisiä varten. Länsisatama on esteettömyyden erityistason kohde, jolloin penkkejä tai istuimia tulisi olla 50 metrin välein. Liisa Hanganmäen kirje on liitteenä. Vanhusneuvosto päätti, että tämä lähetetään Länsisatamalle ja kaupunginhallituksen konsernijaostolle.

Keskustelussa todettiin myös, että ryhmämatkoille voi tilata kuljetuksen laivaan ja sieltä pois, jolloin pyörätuoli ja saattaja ovat saatavilla ja että Länsiterminaalissa on ilmaiset avustuspalvelut.

b. Ikääntyneiden maksuttomat uimahalliliput

Työvaliokunta esitti, että vanhusneuvosto tekee esityksen maksuttomista uimahallilipuista ja kuntosalikäynneistä ikääntyneille. Esitys koskisi kaupungin omia uimahalleja ja niissä olevia kuntosaleja. Esityksen luonnos on toimitettu liitteenä. Vanhusneuvosto päätti tehdä esityksen ja hyväksyi luonnoksen. Esitys lähetetään kaupunginhallitukselle ja strategiayksikköön.

c. Lausuntopyyntö Sateenkaarisenioreille suunnatusta palveluasumisesta

Työvaliokunta ehdotti, että kutsutaan Sateenkaariseniorien edustaja vanhusneuvoston kokoukseen, minkä jälkeen aloitetaan lausuntotyöskentely. Vanhusneuvosto päätti, että näin toimitaan.

d. Lausuntopyyntö, Vuosaarenlahden pienvenesatama nro 12912

Materiaali on toimitettu sähköpostitse 2.12.2024. Pyydetään lausunnon tekemiseen lisää aikaa. Työvaliokunta työstää lausunnon. Sihteeri kerää työvaliokunnan kommentit sähköisesti ja kokoaa niistä lausuntoluonnoksen.

10. Muut asiat**a. Laakson yhteissairaalan taideaihioiden esittely vanhusneuvostolle**

Vanhusneuvoston jäseniä kutsutaan esittelyyn. Ajat ovat ma 13.1.25 klo 9.00–11.00 ja ma 20.1.25 klo 9.00–11.00. Molempiin mahtuu 3–5 edustajaa. Tilaisuus on Laakson sairaala-alueella. Ilmoittautumiset sihteerille.

b. Ikääntyneille tarkoitettujen yksityisten asumisyksiköiden ja -paikkojen määrä

Työvaliokunta on toivonut tietoa yksityisten ja julkisten ikääntyneille tarkoitettujen asumisyksiköiden määrästä. Määrän suhde on noin puolet ja puolet, eli molempia on noin 2500. Oston määrä vaihtelee tarpeen ja tarjonnan mukaan. Laki velvoittaa oman tuotannon riittävyteen.

11. Tiedoksi

- a. Kansliapäällikkö Jukka-Pekka Ujula vieraili työvaliokunnan kokouksessa 20.11.2024. Muistiinpanot käydystä keskustelusta löytyvät työvaliokunnan muistiosta. Työvaliokunta on tyytyväinen vierailuun ja esittelyyn. Vanhusneuvoston edustajan puhe- ja läsnäolo-oikeuteen lautakuntien ja valtuuston kokouksissa kansliapäällikkö ei ottanut myönteistä kantaa. Kansliapäällikkö on pyytänyt olemaan aktiivinen ja vaikuttamaan.

VANHUSNEUVOSTO

- b. Vanhusneuvostolle on tullut yhteydenotto yksityisessä palveluasumisessa asuvalta ikääntyneeltä asunnon lämpötilaan liittyen. Tilanteessa on neuvottu olemaan yhteydessä Helsingin kaupungin asumisterveysneuvontaan. Mikäli kyseessä on kaupungin ostopalvelupaikka, viedään asia tiedoksi ostopalvelupäällikölle.
- c. Sanomatalossa on käynnissä Sami Keron näyttely omaishoitajuudesta.
- d. Vanhusneuvoston jäsenissä tapahtuu vuoden vaihteessa muutoksia. Pirjo Tujula jää vanhusneuvostosta pois. Sijainen ei ole vielä tiedossa. Seurakunnan edustajista Pirkko Linder siirtyy varajäseneksi ja Ulla Lumijärvi varsinaiseksi jäseneksi.

12. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 14.55.

Auni-Marja Vilavaara
puheenjohtaja

Marja Säikkä
sihteeri

Muistion tarkistivat:

Erik Wallin

Liisa Hangonmäki